

5

ගුරු බැතිය වඩවමු සිප් සතර උගේමු

“අද අපේ බුද්ධ ධර්මය උගෙන්වන ගුරුතුමිය තිවාඩු ලබා ගෙන. ඒත් එතුමිය අපට පැවරුමක් එවලා තියෙනවා. අපි හැම දෙනා ම දැන් ඒ පැවරුම කිරීමට සුදානම් වෙමු.”

එසේ පැවසුවේ අපේ පන්තියේ නායිකාව වූ ධර්මලතා ය.

තරිදු : එහෙම නම් ඔයා ම පැවරුම කියවන්නකෝ.

ධර්මලතා : ඔන්න එහෙම නම් හැමෝ ම ලියා ගන්න.

5.1 රුපය

“අපි හැම දෙනා ම ශිෂ්‍යයෝ වෙමු. ශිෂ්‍යයන් වන අපට සිප් සතර කියා දීමට ගුරුවරුන් සිටිය යුතුයි. එනිසා ගුරුතුමා හා ශිෂ්‍යයා අතර අනෙක්නා සම්බන්ධතාවක් තිබිය යුතුයි.

එකී සම්බන්ධතාව පැවතිය යුතු ආකාරය ගැන බුදුදහමේ ඉගැන්වෙන කරුණු සාකච්ඡා කර සටහන් කරන්න.”

තරිදු : එහෙම නම් අපි මුලින් ම මේ ගැන සාකච්ඡා කර ජේට පසු ව ලියමු.

ධර්මලතා : ගුරු - ශිෂ්‍ය සම්බන්ධය ගැන කථා කරන විට අපට ඉතාමත් වැදගත් වන සූත්‍රයක් අපේ බුදු හාමුදුරුවෝ දේශනා කරලා තියෙනවා.

කැලුම් : මම දන්නවා ඒ සූත්‍රයේ නම. ඒක තමයි ‘සිගාලෝවාද සූත්‍රය’ ඒ සූත්‍රය අපේ බුදු හාමුදුරුවෝ දේශනා කරලා තියෙන්නේ සිගාල කියන ගෘහපති ප්‍රත්‍යාට, රජුගෙ තුවර දී.

ධරමලකා : අන්ත හරි, ඒ සූත්‍රයට තමයි ගිහි විනය කියලා කියන්නේ.

යසෝදරා : මම අහලා තියෙන්නේ නම්, ඒ සූත්‍රයෙන් දිසා හයක්, නමස්කාර කරන හැටි විස්තර කරනවා කියලා.

ධරමලකා : ඔව්, ඒක හරි.

තරිඳු : ටරමලකා, ඔයාට ප්‍රාථමික නේ ද ඒ පිළිබඳ ව ඔයා දන්න කරුණු කියන්න.

ධරමලකා : රීට පෙර අපි සියලු දෙනා ම යමු ප්‍රස්තකාලයට, සිගාලෝවාද සූත්‍රය සිංහලයට පරිවර්තනය කරපු පොත් එහි තියෙනවා. ඒවා අරගෙන කියවලා කරුණු සටහන් කර ගෙන ඇවිල්ලා අපි සාකච්ඡා කරමු.

(සියලු දෙනා ප්‍රස්තකාලයට ගොස් පොත් කියවා කරුණු සටහන් කරගෙන ආපසු පැමිණෙකි.)

ධරමලකා :

හරි දන් අපි අඟ ගහ යටට ගිහිල්ලා එක් එක්කෙනා සටහන් කර ගත් කරුණු සාකච්ඡා කරමු. තරිඳු කියන්න බලන්න ඔයා සටහන් කරගත් දේවල්.

5.2 රුපය

- තරිදු** : අපේ බුද්ධාමූදුරුවෝ එක උදැසනක මහමග වඩින විට දැකලා තියෙනවා සිගාල කියන ගෘහපති පුත්‍රයා දිසා හයකට වදිනවා. එතැනට වැඩි උන්වහන්සේ දිසා නමස්කාරය එය නො වන බවත් තිවැරදි ලෙස දිසා නමස්කාරය කරන අයුරැත් ඔහුට පැහැදිලි කර දෙමිනුයි මෙම සූත්‍රය දේශනා කරලා තියෙන්නේ.
- කැලුම්** : එම සූත්‍රයේ සඳිසා ලෙස සමාජ කොටස් හයක් හඳුන්වා දී තියෙනවා. ඒවායින් දකුණු දිගාව වශයෙන් හඳුන්වන්නේ ගුරුවරුනුයි. එය ‘අවරියා දක්ඩිණා දිසා’ කියලා තමයි ඒ සූත්‍රයේ සඳහන් වෙන්නේ.

5.3 රුපය

- ඝරමලතා** : ඇයි දකුණු දිගාව වශයෙන් ගුරුවරුන් නම කරලා තියෙන්නේ කියල කුවුරුහරි හිතුව ද?
- කැලුම්** : ඒකට හේතුවක් තමයි යිඛයයින් වන අපේ ගැටුහුමන් ලැබේමට ඒ උත්තමයන් සුදුසු වීම. අනෙක තමයි අපට අපේ දකුණු අත වගේ බොහෝ දේ පුරු කරවන්නේ අපේ ගුරුතුමාලා හා ගුරුතුමීලා වීම.
- යසෝදරා** : ඒක හරි. අපට අපේ ජීවිතය හැඩිගසා ගැනීමට ගුණ තුවණ දියුණු කර ගන්නට උදව් කරන, ගුරු මූෂ්‍රියක් තබා නො ගෙන දිවා ර ප්‍රයෝගනවත් දේ ඉගැන්වීමට වෙහෙසෙන පිරිස තමයි ගුරුවරු කියන්නේ.

- තරීදු** : අපි බලම් ද ශිෂ්‍යයන් වන අප හා ගුරුතුමා අතර තිබිය යුතු සම්බන්ධතාව තහවුරු වන්නට ගුරුතුමාගෙන් විය යුතු දේ හැටියට අපේ බුද්‍යභාමුදුරුවේ දේශනා කරලා තියෙන්නේ මොනව ද කියලා.
- ධර්මලකා** : සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ තිබෙන්නේ කරුණු පහකින් ගුරුතුමා ශිෂ්‍යයාට සංග්‍රහ කරනවා කියලයි. මම ඒ කරුණු පහ ලියා ගත්තා. ඔන්න සටහන් කරගන්න.

ගුරුවරයාගෙන් ශිෂ්‍යයාට ඉටු විය යුතු යුතුකම් පහ;

- ◆ ගුරුතුමා ශිෂ්‍යයින් වන අපට මැනවින් හික්මවයි
- ◆ අපට මැනවින් උගෙන්වයි
- ◆ ගුරු මූෂ්‍රියක් තබා නො ගෙන අපට අවශ්‍ය සියලු දැනුම ලබා දෙයි
- ◆ ගුරුතුමාගේ යහළ මිත්‍යාදීන්ට අපට හඳුන්වා දෙයි
- ◆ අපට උවදුරු කරදිරවලින් වළකා ගනියි

සුමෙද :

මේ සියලු දේ ගුරුතුමා අපි වෙනුවෙන් කරන්නේ අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන්, දායාවෙන් හා කරුණාවෙන්. ඒ උත්තමයේ කිසි ම විටෙක අපෙන් උද්වි උපකාර බලාපොරොත්තු වෙන්නේ නෑ.

5.4 රුපය

- තරිදු** : ඔව් සූමේධ, අපේ ගුරුවරු දිවා ය වෙහෙසිලා උගෙන්වන්නේ අපට පොතේ පතේ දැනුම විතරක් නොමෙයි. හොඳ දැරුවන් වශයෙන් ජීවත් වන හැටි, අපේ ජීවිතවල බාධක බිඳ ජය ගන්න හැටි කියා දෙන්න. ඒ අය අපේ ජීවිතය ආලෝකවත් කරනවා. අපෙන් සූඩ වැරද්දක් වුනත් ඒ උත්තමයේ අපට වෙටර කරන්නේ නෑ. කරුණාවෙන් අපට මග නොමග කියා දෙනවා. ඒ නිසා ගුරුවරු, ශිෂ්‍යයන් වන අපේ ඉටු දෙවිවරු කියලයි මම හිතන්නේ.
- සූමේධ** : හරියට හරි, ගුරුවරු තැක්නම් මේ ලෝකයේ ශිෂ්‍යයන් වන අපට මොනවා වෙයි ද? අප කාහටත් මග පෙන්වන්න ගුරුවරයකු ඕන නිසා තමයි අපේ බුද්ධාමූදුරුවොත් ධර්මය ගුරුවරයා ලෙස තබා ගත්තේ. ඉතින් තරිදු එතරම් කැප කිරීමක් කරන ගුරුතුමාගේ සිත දිනා ගැනීමට ශිෂ්‍යයන් වන අප මොනව ද කරන්න ඕන? සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ ඒ ගැන සඳහන් වෙනවා නේ ද?
- තරිදු** : ඒ කරුණු වික මම ලියා ගත්තා. ශිෂ්‍යයින් වන අපෙන් ඉටු වන්නට ඕන කරුණු පහක් ඒ සූත්‍රයේ සඳහන් වෙනවා. ඒ යුතුකම් පහ අපෙන් ඉටු වෙනවා නම්, ඒවා පුරුදු පුහුණු වී ජීවිතයට එකතු කර ගන්නවා නම් ජීවිතය පුරා කරන වාරිතුයක් වී අප හා ගුරුතුමා අතර අනෙකුත් බැඳීම තවත් වැඩි වෙනවා. ඕන්න සටහන් කරගන්න ඒ යුතුකම් පහ.

ශිෂ්‍යයාගෙන් ගුරුතුමාට ඉටු විය යුතු යුතුකම්

- ◆ ගුරුතුමා දුටුව විට අප වාඩි වෙලා ඉන්න තැනින් නැගිටින්න ඕනෑ
- ◆ අවශ්‍ය සියලු ඇප උපස්ථාන කරන්න ඕනෑ
- ◆ ශිෂ්‍යයන් වන අපට ලබා දෙන උපදෙස් හොඳින් තේරුම් ගෙන පිළිපදින්න ඕනෑ
- ◆ අවශ්‍ය කටයුතු කර දෙන්න ඕනෑ
- ◆ ඉතා හොඳින් ඉගෙන ගන්න ඕනෑ

ධර්මලකා : අපට කුඩා කාලයේ සිට ම ශිල්ප ගාස්තු කියා දීලා අපට යහ මගට ගන්නා වූ ගුරුතුමාට අප ආචාර්යිලි වන්ත ඕන. ඉතාමත් විනිත ව ඒ උත්තමයන් සමග කතා බහ කරන්න ඕන. ඒ අයගේ දුක සැප සෞයා බලා, අවශ්‍ය පහසුකම් සපයා දීම ශිෂ්‍යයන් වන අපගෙන් ඉටුවන්ත ඕන යුතුකම්.

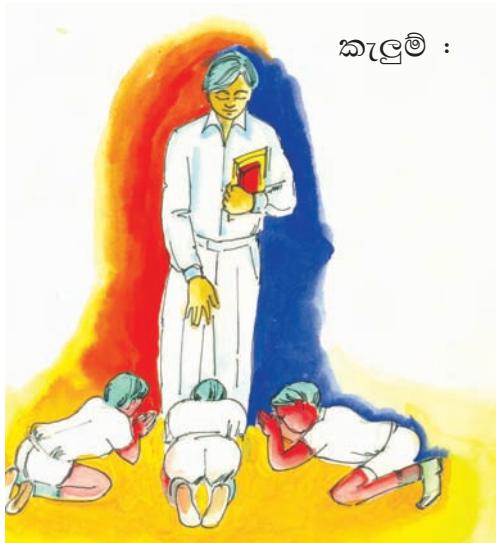
යසෝදරා : ඉජසර කාලයේ ශිෂ්‍යයන් ඒවා ඉතාමත් හොඳට ඉටු කළ බව තක්මිලා නුවර දිසාපාමොක් ඇදුරුතුමාගේ කතාවෙන් ම පැහැදිලි වෙනවා නේ ද?

ධර්මලකා : ඔව්, යසෝදරා, එතකොට තමයි අපට ගුරුතුමාගේ සිත් දිනා ගෙන හොඳට ඉගෙන ගන්න ප්‍රථම වෙන්නේ.

සුමේධ : ඒ නිසා තමයි තොටගමුවේ ත්‍රී රාජුල හාමුදුරුවෝ ‘කාච්චයේරය’ ලියදේදී

‘ගුරු සිත නො රිද	වා
වේලාව නො වරද	වා
බැති පෙම් උපද	වා
අකුරු උගනී කුමරු සෞද	වා’

කියලා අපට උගන්වලා තිබෙන්නේ.

කැපුම් :

ඒ කියන්නේ ශිෂ්‍යයන් වන අපේ යුතුකම තමයි ගුරුතුමාගේ සිත් රිදවන්නේ තැතුව හොඳ දරුවන් ලෙස ඉගෙන ගන්න ඒක. පාසලට කල් ඇතුව එන්න ඕන. පන්තිය, මිදුල පිරිසිදු කරන්න ඕන. ගුරුතුමාට කීකරු වෙන්න ඕන. ඒ වගේ ම අපි විනයගරුක වෙන්න ඕන. ගුරුතුමා කෙරෙහි ගොරවයෙන්, හක්තියෙන් වගේ ම ආදරයෙන් එතුමා උගන්වන දේ ඉගෙන ගන්න ඕන.

5.5 රුපය

- යසෝදරා** : ඔව් කැපුම්, එතකොට තමයි ගුරුතුමාත් අපට ගැලපෙන අපට අවශ්‍ය දැනුම කිහිදු අඩුවක් නොමැති ව ලබා දෙන්නේ, අපේ දැක්ෂතා භදුනා ගෙන ඒ දැක්ෂතා දියුණු කර ගන්න මග කියා දෙන්නේ. අප අපේ ගුරුතුමාට ගරු කළ යුත්තේ පාසලේ දී පමණක් නොවේ. මග තොට්ටේ දී සමාජයේ දී අපට එතුමන්ලා භමුවන සැම තැනක දී ම අප එතුමන්ලාට ගරු කළ යුතුයි.
- තරිදු** : එතකොට අපේ පන්තියට උගන්වන ගුරුවරුන්ට විතර ද අප ඒ ගොරව සැලකිලි දැක්විය යුත්තේ?
- ධර්මලතා** : නැහැ තරිදු, අපේ සමහර ලමයින් තුළ තියෙන වැරදි අදහසක් තමයි තමන්ට උගන්වන ගුරුවරයාට පමණක් ගරු බූහුමන් දැක්විය යුතුය යන්න. අප පාසලට භාර දුන් ද්වසේ සිට අපට උගන්වන පාසලේ සියලු ම ගුරුවරුන්ට් අපට උගන්වන්නේ නැති වුනත් අප වගේ තවත් ලමයින්ට උගන්වන සියලු ම ගුරුවරුන්ට් ගරුබූහුමන් දැක්විය යුතුයි. ඒ වගේ ම සිගාලෝවාද සූත්‍රයෙන් පෙන්වා දුන් කරුණු පහෙන් සංග්‍රහ කරන්නත් ඕනෑම. එතකොට තමයි අප ඒ සියලු දෙනාගේ ප්‍රශ්නයාවට ලක්වන්නේ.
- යසෝදරා** : ඒ කියන්නේ ධර්මලතා, පාසල් දරුවන් වශයෙන් අප ඉගෙන ගන්නා කාලයේ දී විතර ද ගුරුවරුන්ට ගරුබූහුමන් දැක්විය යුත්තේ, කිකරු විය යුත්තේ, සංග්‍රහ කළ යුත්තේ?
- ධර්මලතා** : අපොයි නැහැ. අපේ මූල් ජීවිත කාලය පුරා ම අපේ ගුරුවරුන්ට ගොරවයෙන් සංග්‍රහ කරන්න ඕනෑම. සැලකිලි දක්වන්න ඕනෑම. ඉගෙන ගෙන සමාජයේ කෙතරම් ඉහළ තනතුරු දැරුවත් අපේ ගුරුවරුන්ට ගරු බූහුමන් දක්වන්න ඕනෑම. මොකද සමාජයේ එතරම් ඉහළට අපට යන්න හැකි වුණේ ගුරුතුමන්ලා නිසා කියන එක අමතක කරන්න හොඳ නෑ. එතකොට තමයි අපට සමාජයේ ගොරවය ප්‍රශ්නයාව කිරීතිය ලැබෙන්නේ.

- තරිදු** : ඒක හරි, මොක ද ගුරුතුමාට අප ඒ ආකාරයට සලකන විට ගුරුතුමා ද අපට හැමදා ම සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ දැක්වෙන කරුණු පහෙන් සංග්‍රහ කරනවා. ඒ නිසා තමයි ගුරුතුමා හා ශිෂ්‍යයා අතර පවතින මේ සම්බන්ධය පිය - පූතු සම්බන්ධයක් කියලා බුද්‍යාමුදුරුවේ දේශනා කරලා තියෙන්නේ.
- ධර්මලතා** : ඒ කියන්නේ පියතුමා ආදරයෙන් කරුණාවෙන් තම දරුවා රෙක බලා ගන්නවා වගේ ගුරුතුමා ද අපට හොඳ තරක කියා දෙනවා. ආදරයෙන් හා කරුණාවෙන් අපට සමාජයේ ගුණ තුවණීන් යුත්ත අය වීමට අවවාද අනුශාසනා කරනවා. පියකු වගේ රෙක බලා ගන්නවා. ඒ නිසා තමයි අප ගුරු පියාණන් ගුරු මැණියන් කියලා කියන්නේ.
- යසෝදාරා** : ධර්මලතා, සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ ගුරු ශිෂ්‍ය සම්බන්ධය ගැන විතරක් නොවෙයි නේ ද විස්තර කරන්නේ?
- ධර්මලතා** : මව් යසෝදාරා, ඒ සූත්‍රයේ දිසා හයක් වශයෙන් පෙන්වා දී ඇත්තේ සමාජ කණ්ඩායම් හයක්. ඒ අතර එක් කණ්ඩායමක් තමයි ගුරුවරු. අනෙක් කණ්ඩායම් පහ කවිරැන් ද කියලා ඒ සූත්‍රයේ දැක්වෙන ගාථාවෙන් හොඳව විස්තර කරලා තියෙනවා. අපි වෙන ද්‍රව්‍යක ඒ කණ්ඩායම් ගැන කතා කරමු.
- තරිදු** : මව් මව්, අපි අද අපේ සදාදරණීය ගුරු පියවරුන්, ගුරු මැණිවරුන් හා අප අතර තිබිය යුතු සම්බන්ධය ඒ වගේ ම ගුරු පියවරුන්ගේ ද, ශිෂ්‍යයන් වන අපගේ ද යුතුකම් මොනවා ද කියලා කතා බස් කළා නේ, ඒ සියල්ල අපි සටහන් වශයෙන් තබා ගනිමු.

"අපි සියලු දෙනා ගුරු පියවරුන්ගේ හා ගුරු මැණිවරුන්ගේ අගය දත්තා, ඔවුන්ට හදවතින් ගරු සැලකිලි දක්වන, හොඳින් ඉගෙන ගන්නා, සුවිනීත, ශික්ෂාකාම්, ගුණ ගරුක උදාර ශිෂ්‍ය පිරිසක් වීමට අධිෂ්ඨාන කර ගනිමු."

සාරාංශය

- බුදුරජාණන් වහන්සේ සිගාල ගංහපතියාට සිගාලෝවාද සූත්‍රය දේශනා කළ සේක.
- සඳිසා සමාජ කුමයක් පිළිබඳ ව එහි ඉගැන්වේ.
- ගුරුවරුන් දකුණු දිසාව ලෙස හඳුන්වා ඇත.
- ගුරුවරුන්ගෙන් යුතුකම් පහක් ද, දිෂායයින්ගෙන් යුතුකම් පහක් ද, මව්‍යෙනාවනට ඉටුවීය යුතු බව උගන්වා ඇත.
- ගුරුතුමා හා දිෂායයා අතර පිය - පුතු සම්බන්ධයක් තිබිය යුතුයි.
- සදාවාර සම්පන්න සමාජයක් සඳහා ගුරු සිසු සම්බන්ධය මැනවින් පැවතිය යුතු ය.

ත්‍රියාකාරකම

1. සිගාලෝවාද සූත්‍රය කොහොදී කා නට කුමක් අරමුණු කොට දේශනා කරන ලද්දක්ද?
2. ගුරුවරුන් අඩියස දිෂායකු වශයෙන් ඔබ ක්‍රියා කළයුතු ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.
3. සිගාලෝවාද සූත්‍රයට අනුව ගුරු සිසු යුතුකම් වගු ගත කර පෙන්වන්න.
4. දිෂායන් වශයෙන් ගුරුහැවතුන්ට යුතුකම් ඉටු කිරීමෙන් ඔබට ලැබෙන ප්‍රයෝගනා 4ක් ලියන්න.

ඡෘතිවල

සිගාලෝවාද සූත්‍රයේ සඳිසාවන් දැක්වෙන

මාතාපිතා දිසා ප්‍රබිඩා	-	ආවරියා දක්ඩිණා දිසා
ප්‍රත්තදාරා දිසා පවිණා	-	මිත්තාමව්‍ය ව උත්තරා
දාසකම්මකරා හෙවියා	-	ලද්දං සම්බුජමණා
ඒතා දිසා නමස්සේයා	-	අලමත්පේර් කුලේ ගිහි

යන ගාථාව කට පාඩිම් කර ගෙන එහි ඇතුළත් කරුණු ලැයිස්තු ගත කරන්න.